այն Վերին արևելեան Հայաստանի փոքրիկ մասումը այդ ժամանակներումը իննը թագաւորութիւններ է յիշուում պատմութեան մէջ, որոնք են. «Թագաւորութիւն Բագրատունեաց, թագաւորութիւն Արծրունեաց կամ Վասպուրականի, թագաւորութիւն Կարուց կամ Վանանդայ, թագաւորութիւն Թաղաց կամ Կապանաց, թագաւորութիւն Սիւնեաց կամ Փարիսոսի, թագաւորութիւն Աղուանից կամ Կիւրեկեան, թագաւորութիւն Զորագետայ, թագաւորութիւն Անձևացեաց, թագաւորութիւն Դարբանդայ»:

Պէտք է աւելացնել որ մնացած բոլոր նախարարութիւններն էլ մի-մի թագաւորութիւններ են եղել առանց այդ տիտղոսի: Պատմութիւնն էլ դրա տէրեր է անուանում, ինչպէս Սիւնեաց տէր, Մամիկոնէից տէր և այլն:

Միայն այդ բոլոր ցեղերի մէջ նշանաւոր են եղել Հայկազեանց, Արշակունեաց և Բագրատունեաց հզօր ցեղերը, որոնք և երբէք չեն կարողացել բոլոր հայերին տիրապետել: Բացառութիւն պէտք է համարել Արշակունեաց չորս թագաւորներին, այսինքն Վաղարշակայ, Արշակայ, Արտաշէսի և Տիգրանայ օրերը, որոնք միացած ուժով դէմ են տուել արտաքին թշնամիներին: Այնուհետև նոցա յաջորդները ընկել են ցեղերի ազդեցութեան տակ և յետզյետէ թուլանալով կորցրել են անկախութիւնը: Այսպիսով «բաժանեա զի տիրեսցես» Հռովմէական կա-